

Երազիր

Արքաթուկնի

ԽՈՎԱՆԻԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԱՅԻՐԻ. Կայսեր Համբարձումինը Արդարութեան պատմութեան գործակիր: Մանուսոց նոր շնորհքներ: Ա. Ա. Ա. Ա.:

ՔԵԼԴԻՒ. Նեսֆշամենի խորին լմբնալու: Զանովունք: Գուղմաներու գեմ արշաւանքը:

ԽԵՆԴԻՏ. Խուռուհայ աղջկան օրոշուած ուիրը: Եղացական պատմութեան գործակիր: Խուռուհայ համար համար համար:

ԽԵՌԱՅ. Ա. Քահանականի քուն շնորհները: Խուռուհայ կայսրունքն:

ԽՈՎԱՆԻԱԿՈՒԹԻՒՆ. Երեքշառականի լրերը:

ԽԵՆԱԱԾԱՆ. Կոր ու ուրիշ և պատրաստութիւններ:

ԽԵՆԱԱԾԱՆ. Գոր ու ուրիշ և պատրաստութիւններ:

ԽԵՆԱԱԾԱՆ. Պատրաստ պատասխան պատճեան խօսականի: Փիլտրուն և նուազուր:

ԽԵՆԱԱԾԱՆ. Խատադի չափ խածառնի դեղ:

Մորուած ընդհանուր թողութեան որատնաւառ մինչ չինց 200 հոգին աեւի բանտերէն մեզ արուեցան:

— Խատեցք ներունի ոպորտապիան իր խցին մեջ կենակ ձախ ոսպին ուկրը կոստիկը: բայց եղած բժշկական գովազնուներն իրեն մեծապէս սպնեցին, եւ հիմոց բառագուշնայրը: Գոյց է:

— Ես օրերս ինչդի մեջ գրամանենդներու (գուղուան) ընկերութիւն մը դանուեցաւ, որուն

մեջ նաև քանի մազնուականը եւ երկու կանոյք կը գտնուեին: Պատաստունն ու յանցաւ ար-

ներէն շորոր ցեղանու բունափի, իսկ 10 հոգին 13 ապառուան բանարմանթիւնն ու բառագործուց: Պատ-

ահից եղալ կոնցք, իբրև առելի պիտակից քանի թէ զարծակից ազատ թուզ տրուեցաւ: Եղանա-

կաններն իւնց ազնուականութիւնը բալորովն կորսնեցուցին:

ԳԱՂԴԻԱ

Ակնանը. 30 ԱՐԵՎԱՆ:

ԽԵՆԵՐԻ. Կայսրուն ու կայուրունին ամսոյ 23ին մեջեն ճամփայ եղան Առնառուանի զիմանը քաղաքներուն այցելութիւն ընելու համար: Եմեն ահա մեծամեծ պատրաստութիւններ կը տեսնուին, որպէս զի օրոշական մի հոգեկանուց արժանաւ որ ընդունելութիւն ընեն: Աերջն իւրուն նոյնից մի հաղեար սրուպարտոյն քաղաքն հուսը են:

— Երդորութեան պաշտոնեայ Դրաս օւսպուշն իր պաշտօնէն հրատարակա, որուն անընդ մեծա- փառ կայսրը Փրանքիսկոս Նուազչ մաճաս կունին նոյն պաշտօնը շնորհեց: Իսկ հրատարուզ պաշտօ- նան բարձրագ զի դաստանի առենքներ գահեց:

— Կայուրական թիբնագիր նամակով մը Մա-

նասին իշխաննին միջնարգաթիւնը ենուրի է որ նարուէն կայսրի իւնց (նամակը գրանցերուն) առ

կամ ան շնորհքն ընէ, կամ դրամական սպես- թիւն մընէ: Ամենք ալ ուռաւական շքանշան մը կը ինդէն, մինչեւ յանուանէ որոշելով թէ որ

կարգին նշանն իւնց աւելի համց է: Իշխանը քադքին աղքանաներուն համար սամի մէծ գու- մար մը տալէն զայ 8000 ֆրոնդ ու տուռ որ չէն բուսի եկեղեցներ մը շնուրի:

— Վարդպահական կառավարութիւնը Եւրոպի մէջ կավացի շակ նուու մը շնենի կու տայ Արամի թագաւորին թնձայ խրկելու համար: Կաեւ: Ենդ-

զին ալ հարսնի կայսեր համար այսպիսի շպե- նաւա մը կը պատրաստէ:

— Եւներին ամսոյ 20ին կը ծանուցանեն թէ Առնառու պարապետը Պապինին րույսարա- րութիւն մը առեւր է, որով կիմացըն թէ իրենց դէմ ըլլարու արշաւանքը մօտերս պիտո՞ր սկսի, եւ միանգամայն առ արշաւանքին վախճանն անոնց կը ծանուցանէ: Ամէն յանդառար ցեղերուն թու-

ղան թիւն կը խասանոյ, միայն Պենի-Բարդ ցեղին համար: Վայն որ ամէն իսուլաթեանց պատճառ կը գնէ, կըսէ թէ ամենայն խոսութեամբ պիտո՞ր պատօնի: — Պապինին թէ դործելու գաղ- պահան բանակի երեք բաննէ պիտո՞ր կալվուի, ամէն մէկը 8000 զորքով, եւ հարկաւոր եղած թնդանութեանով: Կաէ զայ ձիաւոր որսօրդաց եւ Արքային կունդ մ'ալ կը պատրաստէ: Կրաշաւանքն ամսոյ 21ին պիտո՞ր սկսէր: Օւնի- ուադ ցեղն ալ կը կողմանէ քաջութեանը դէմ գնելու պատրաստութիւն կը անմէ:

ԱՆԳԴԻԱ

ԽԵՆԱԱԾԱՆ, 22 ԱՐԵՎԱՆ: Եւրօրուսն պատագամա- լուրաց խորհրդան մէջ թագուհուն աղջկան հա-

մար որութեան ու ամին վայ խոսուեցաւ: աերու- թեան գանձարեան առաջարկեց որ 10,000 որիր- թիւն դրամագ լո եւ 8000 տարեկան մուայ տրուի, որն որ միարան համառնեամբ ընդունեցաւ:

— Վանշու, բայց լրացիրը կը ծանուցանեն որ

Լոնտինի մէջ զունուու Մաճառ փախառականուց մէծ մասն աւստրիական զեսպանէն անցագիր կը ինսքնեն, Փրանքիսկոս Յալուկի կայսեր բառ նոյնիցն համեմատ իւնց հայրենիքը գործուր անձամբ կը կարգաց կամ

կարգացնել կու տայ: Եսոնց նիմին ըստ մեծի

մեանց սկսած՝ նուը գէպի ի Անգլիոյ ճամբար եղաւ, և բազային մինչև Ամերիկա դրուելու ներքնած օդի տն հեռազբին դուզակից ըլլայու. Համար, որն որ մասերո պիտուր սկսի: Ամերիկայու ու նաև 1250 մզդն թէլ առաջ գէպի ի ան հէուը պիտուր նաւարկից որն որ Նոր Գումարակների և Իրավունքի մշկեր Կիյան: Անդ վիճակն ալ նու մը նշյալափի հեռազբի թելով ճամբար պիտուր ելլէ եւ. նոյն աեղն Ամերիկացւոց նաւուն հետ ոփանոր միանոյ: Համ թեղիբուն հայրն իրարու հետ ոփանոր միացուն եւ. նաւերէն մէկը գէպի ի Ամերիկայ ու միար գէպի ի Անգլիայ թելը ծով ձգելով յու սաջ պիտուր երթայ, մըս իրարու հետ հեռազբական հազարդութիւն ընկելով: Ես երկու նաւերուն քովլ ուրիշ մէյմէկ նաև ալ իբրևու սկնուկան որիտոր զանութիւն: Թէպէս եւ Իրավունքին և Նոր Գումարակների թիւն ընկեցած հեռաօրութիւնը մայսի 1850 մզդն է, բոյց ծով ձգաւած թելը 25000 մզդն երկայնութիւն պիտուր ունենաց որդես զի կարող ըլլայ ալիքանունին հոսոնքներուն եւ ծովին յատակին անհօրժան թեանց տեղի տալ: Երկու միջնուն Յ ամիս ետքն Լուսուա Ամերիկայի հետ ուղարկի հազարդութիւնն մէջ պիտուր ըլլայ, եւ. նոր աշխարհքին ընկերն ամէն որ լազգրաց մէջ պիտուր հրատարակութիւն:

քեզեւրուն մէջ զինառական ու. քաղաքական կարդ խոնթել. աս վախճանուու կողքին բարձրացոյն զամաստամի ատեան մը գնել: Առասաց գէմ պատերազմք մէծ զօրութեամի յառաջ տանելու համար կը չմնան զօրաց նոր կերպարանի մը տոյ: Ամէն մէկ ընտոնիք բանակին համար մէյմէկ հոգի պիտուր տոյ. առևտուն զօրքերէն 1000 ականի հոգւց զնդեր պիտուր կազմութիւն, որոնց ունեն մէյմէկ տեղակալ պիտուր հրամայէ: Զի նուորուներն իրենց մէծերէն միայն հաց եւ ապօ-մամթեր պիտուր ընդունեն. իսկ ուրիշ հարդաւոր բաներն իրենք պիտուր հոգան: Ես վախճանաւ բոլը ժողովուրէն տասանորդ մ'առնուեցաւ եւ գրե-մէ 2000 կենդինար ցորեան ժողովուեցաւ, որն որ երկրին մէկ առողջով կողմը պիտուր ուղարկու: Եթէն բանէն աւելի թնդանութիւն պահասութիւն կայ: Անրունց բնակիչներն Անգլիայն երկու թեր-դանօթ աւար տան են, քանի մը հաս ալ ա-րեւելան պատերազմին ասենը ձեռք ձգելով բոյց եւ բոլորուն ուրիշ թնդանութիւններու կը ուղա-սն: Ասանց հորիառու եղած զրասանները հո-գալու համար ունեն 100 տօն երկու ձի եւ եր-կու եղ պիտուր տոյ: Աեֆեր փաշացն որդին ըն-ամբ զօրց առանձն զունդ մը կը կազմէ: Առ-սաց կողմանէ ու մէծամեծ պատրաստութիւններ

— Արքերս Խնամոնի ուսումնական ընկերութեան առջև զրուած հաշիվներուն նպյելով երկաթաղբաներու վրաց պատուհան դժբախոսութիւնները վահացուած են շատ աւելի նուազ : Աս հաշիվը կը ցուցընէ որ 2½ միլիոն Տամբորդին հաղիւմէկ հոգի դժբախոսութեամբ մուած կ'կենչ :

— Վագդեսիան ուստի պատերազմներն նույն փուլացի ժողովները դերեւոց նաև մը բռնեց, որն որ Ամբրիկեն 500 դերի առած էր Վահրիկաց տանելու համար։ Կերեւաց զրուած աելզ միայն 2 առնաշատին քիչ, մաւելի բարձրութիւն ուներ, որով խեղճերն հաջի կրնացին շնորհ նատի։ Նաւազեալ խոստովանեցաւ որ 500 գերիներն 138ը 53 օրուան մէջ մոտան մէկ օրուան մէջ 40 հազի իրենց կենաքը կորսնցուցած էին։ Աղջ մացողներն աւելի հսկա գաւառամի մը քանի մէջ մարգու նմանութիւն ունեին, այնչափ վարսացած ու մաշած էին։ Կայսր լրագիւն առ լուրջ տույլն եւեն, կը հարցըն թէ Բնշ և պատճառն որ հիմայ, տեղամէեանց մէջ գերեխուառութեան դէմ մասնաւոր արգելը եւ հսկողութիւն ըլլույտ տան, անիկայ աւելի եւս կը սաստկան։ Ասոր պատահանը, կը ըստ, շատ յայտնի է։ Բայուած նաւին նաւազեուը խոստովանեցաւ թէ 9 աեղած իր նաւով յաջդրութեամբ Վահրիկաց գերի կրկ և մէջ շահ ըրա։ Առ անգում բանաւելով միայն 8000 սդերին կորու առ ունեցաւ, բայց եթէ յաջդրույնելու բլլար 37,000 սդերին սդիմութ շահերու հայոցի մէջ շահի յօյս մասնարակցու շամաերն առ անորդ վահառականութեան կը յօրդորէ և աերութեամց ամեն հսկողութիւնն եւ ըլլած այն չափ ծափերը պարապի կը հանէ։

カギリトウ

Դառնաւութեան կը պրեն թէ Օռուսաց մայր կոչ-
սրբակին նոյն քաղքեն գեղ ի ՀԵՂուետիա Տառ-
բաց Եղբա է :

ԲՈՒԺԱՏԱՆ

Արևածագի հազմնութեան Եկած լինեառն առցելով՝ Աւ-
քիր փառան է. Աւ հմտ որդու կը ջանան 21.րա
բերն առար առնեա Անգլիացի պետական գոր-
ծութեամբին մընելու շահան, միացի շատ ճախ-

ՀԱՆԻ ՆԱԽԵՐ ՃԵՐՈ ՃԳԵՑԲՆ ՈՒ ԿՐԹՎՀԻ ՄՈԱԲԻՆ : Ըստ
ՀԱՆՈՎՐ յարձակումները բոլոր ոգնական զօրոց
Համեմէլն Խորը մեծ զօրութեամբ պիմաք սկսուին :

በተሰጠኑንካሬ

ԳԱՀԻՆ ՆԱԽԱՊԵՏԻՆ
ՎԵՐՈՎԱՆ ԵՎ ԷՐ
ԱՇԽԱՐԴԻՆ ԲԱԼՈՐԵՒՄՆ ԸՐՈՎ
ԵՐԵՅ ԱՇԽԱՐԴԻՐԵՐԵՐԵՐ
ՊԱՏՄԱԿԱՆ

Էս Հնդիկները շատ մարդասէր, հեզ եւ այնպէս փոքրոցի են որ փոքր անհամց բան մըն ող բառական է վերևով յուսահասաւթեան մէջ ձգելու, բայց բողէ մ'ետքը կընան իրենց առջի զուարժութիւնն ունենալ: Ապրկնենի մը մէջ կընայ իրենց վերջին աստիճանի արտմութիւնը սաստիկ ուրախութեան գառնալ: Խնդրէս անգամ մը ճամբարդակներուն մնամանաը դաւագուրցիցին կուղչն իր կացինը ծախել չուզիլուն համար վարկաւ, ունշցիր ալ զինքը Դուռքին ամբանանեցին: Գուկ իրենեւնուն հրամանցեց որ պատժոյ համար մասգամառ ծեծեն, բայց Հնդիկներն հազիւ թէ առջի հարուածները տեսան, սկսան պարաւելով աշակերտ որ իրեն թողութիւն տրուի, բայց աղաւնունին մերժուելով ծեծը շարունակուեցաւ, որուն սկիզբէն մինչեւ մերքը Հնդիկները շարունակ կու լսին: Կայսեր ուրիշ անգամ մ'ալ Անգլիան ցիք Դուռքուրցի ցեղազետն արտօնություն կարդի վաշտոց տեսնելով եւ պատճառն ալ մինալով իմանալ, սկսան կասկածիլ որ ըսլայ թէ տեղացիք գոււաճունաթիւն մը նիւթան բլան, պայմանական կրնակ իրենց ումանց լսած էր որ չորս օրէն ձեր թնդանութեւրով խաղ մը դիմուի խաղաքանը համար պահանորդները կրկնապատճիկիցին: Բայց իրենց բալը զցուշումիւները պարագի եւ լսն, ինչը որ տեղացւոց կողմանէ շարժում մը չւլցաւ: Եւ երկրորդ օրը Դուռքուրցին կինը վազելով սերդն եկաւ եւ Պանքսին ձեռքին բանելով գրեթէ բանի վիճով մինչեւ իրենց տունը ասրաւ: Հոս իմացան որ Դուռքուրցին նաևսատիներուն ծիսախոտ ծամելը տեսնելով եւ կարծելով թէ ուսեւլու բան մըն է նշնէն քիչ մը կըսած էր: Օժիախոտն իրեն սասամբար խառնած էր. բայց թիվը կարծելով որ թիվնաւորուած է եւ անհրաժեշտ պիտի մընանի, յուսահասած անկողին մասն էր: Պահը իրեն քիչ մը Հնդիկ

Վայրին առաջին օրը բերդը լինեած լինց
ցած՝ և առաջարաշխական գործելիքներն ուղ ար-
դէն ցամաք հանուած ըլլուզվ, սկսուն ան զօր-
ծիվ վնասել, որով որ մոլորակին ընթացքը
պիտօք պնտեին, բայց ուղի մըն այ չը անուեցաւ:
Ազգեցին քաղցրութեամի գանել, ուստի գանո-
ցին վարձը մի խոստացան, բայց հետեւ ուժին
մը չը չունեցաւ, և և սկսան վախճախ, որ չըլք մէն
իրենց ողնչափ աշխատափ ճամբորդութեան վախ-
ճանին կարենան հատնիլ: Վերջապէս Պոլարին
ճարտարագէտ հնարիսն աւելացնեներուն քովը
կամն, որովք նշնիք գողզած էին, ինչպէս նաև
ամէն մինչև նայն տակն գողզաւն բաներն աւ
դանուեցան, և ձեւք բերուեցան: Բայց ոչը

պատճառաւ տեղացոց հետ գմանեցան, որովհետ-
աւ իրենց մէկ ծառակերպը բանեցին, եւ նոյն
իսկ Կոռդահաչ ցեղազետն իբրեւ, գրա, նաևին
մէջ բանարիկեցին: Թէպէտեւ ետքին վիճակը թող
տուին, բայց իրեն եղած անիրաւութեան եւ մա-
նաւանդ զինքր շարչարելուն համար շատ նեղա-
ցած էր, եւ ժողովուրդին ոլ իրենց չեր մատե-
նար, պիտի առուտուրը բոլորովովն գագրե-
ցաւ: Աւստի զիրենը նորէն հաշտեցնելու հա-
մար Դուզ մանածեց որ իրեններէն քանի մը հո-
գի տաած Գոռդահաչին ացցելութեան երիմայ:
Ճամփան ծովով լիբը հնդիկներու բազմութեան մը
պատահեցան, օրոնց մէջէն շնորհարից գէճրով մէ-
կը ձեռքը ճերմանի դաւազան մ'առան իրենց համ-
րաց կը բանար, շատ անդամ կրկնելով Կախ-
ութանան, այսինքն Գոռդահաչ ձեր բարեկամն
է: Ինքը նոյն ցեղազետն հասն, օրն որ շատ
յարգելի ծերերու մէջ ծառի մը տակ նասան էր,
դուդ իրեն տապատ մը պարզեւեց, և նոյն ուժը
այն սովորութեան համաձայն անոր կռնակը մէ-
ապրեայ զգեստ մը հազցուց: Ցեղազետը շատ
համաթեամբ նոյն պարզենիքն ընդունելէն ետքն,
ուր ելաւ, եւ զիրենը իր նուը տորաւ, ուր պա-
հի տակ իրենց պանչելի զովացուցիչ ընկելի մը
խցուց:

Ասկից ետքը նույն երան, եւ ցեղազիւմին բնակիւթեան գիմնոյի ընդարձակ դաշտը գացին, որն որ պատուեցավ, մը պատուած էր: Հոյ ցեղազիւմը դիմուն եւ աւելի եւս պատուելու, համուր, աւելցոյն ափքութեան համաձայն, բիրշանորուամենուն խաղը խաղացնել ուուա: Նոր քանի մ'երեւ ելի անձանց հետ մեկ աւել թատօեր մեջ անց նաև նաև ցաւ, որ որ հիւրերուն համար ալ տեղ պատառուած էր, բայց անոնց ուղեցին ժաղազոյն եան մեջ կիւնոյ, որպէսզի կարենան հոնից ըմբիշներն աւելի արէկ դիմուել: Տասը կամ տասուերկու ըմբիշ ասպարէզ մոռն, և, զանզադ քալուածքով քանի մ'անդամ ըշան ընելին եւուել զանազան ձևերով, ոչքերնին խոնարհեցուցած, ձախ ձեռքերնին կուրճքեցնուան վրայ դրած, իսկ աջ ձեռքով իրարու բազուին արմաւենոց ծիրդ փամելով կառույն սկսելուն նշանը տուին: Կոյն միշտից ուրիշ ըմբիշներ ալ եկան, և ամենին ալ իրենց մեջ մեկ ախոյցն ընտրեցին առ կերպազ: ամէն մէկն իր տարածուած մասուղները մեկու մը կուրքը կը գնիեր, և արմուկները ստամիկ արագութեամբ կը շարժէր: Եթէ դիմուցին այ նոյն ձևերն ընելու ըլլար, նշան եր թէ ընտրութիւնն ընդունած էր, և պանկտով կախը կը սկսէր: Կուռոյն էռմիւնն առ էր որ, ըմբիշն իր ախոյցանը կամ զարին կամ ուրիշ տեղէ մը բանելով զեամբը կը զբանկեցներ, որուն վրայ տեսաբանը գիտող երեքը զանազան ձայներով յազմութիւնը կա եռեն, և միւս հանդիսաւուներն ու նզնն երեք անգամ երգելու մը պէս կը կրկնեն: բայց տուանց յաղթողը հպարտութիւն մը եւ ու ալ յաղթուողը ամեն կամ բարկութիւն մը ցուցնելու: Իսկ եթէ երկարու այ կորող ըշուրջին զիրար պատիցնել, բարեկամութեամբ իրարմէ կը բամնուեն: Ասոնց մրցելու առեն միւնուրը կորաւելու զատուած էին, և թէկուտ ըուրը հանդիսաւուք 500էն աւելի էին, բայց ամէն բան զարմանամի կարգութութեամի ու վայրէութեամբ կը ըլլար: Առ համեցն 2 ժամ տեւեց, և վերջը նույն մը ընցաւ, որուն մասորդները ցեղազիւմ նորէն նա: Խուրբեց: Ասանկոյ ցեղազիւմն հետ հաշուուելու ժամանուրու ալ ոկրտու իրենց մերձենալ եւ տուառուրը յաւուցուան ուէս բանիլ, և իրենց հետ ան աստիճանի բարեկամացաւ, որ ուղեց իրենց անուններն ու սորմիլ, բայց շատ բազաձայն մեկ աւել միացնեց ըլլալու, համար չկրնարու արտաքերել, իրենց ընդունին համաձայն անուններ դրին, ուսար գալ երեսնու դուռք: Առանտ դամ եւաք շունը եփաւեցաւ, և համեց միւս մ'եղու:

տեսան, որն որ կղզը պիտ ամենէն երեւել ճարտարագետական շինուածքն էր : Ասիկա Երկոցն իսուրիսի մը վրայ բրդանեւ բարձրացած յաղթանազամ քարեզն շնչեր մըն էր . խարիսխը 260 ոսք Երկոցն թիւն՝ 87 ոսք լացնութիւն ունէր, եւ շենքին Երկու կողմն ալ գորամն ելելու . համոր անդուսներ կային, որոնք որ կօրադրենի կոռուներէ շնչառած էին : Ընթերքն մնացած մասը կը քարերով՝ խէկ խարիսխը կարեր բայց աղեկէ յրդշեալ քարերով շնչառած էր . բարդին զադամիր փոյսի վրայ քանդակաւած թուշոն մը կը ար, ասոր ուսերեած տակն ալ ձկի կոտրած պատկեր մը կը տեսնուէր : Առ բուրդը պատով մը փակուած քառականի հրապարակի մը մէջ տեղն էր, որն որ ամեն կաղմանէ 360 ոսք երկայնութիւն ունէր եւ բոլոր քարպատակ էր :

Պ. Աշխատակորուսնէն խմացան որ Վայիս Նաւապետն հոն Հառուծ ժամանակը Օգերէան Խնչպիսի Նօխութիւն ու Տօխութիւն ունէր, և Եղնողէն ծովի գլուխի վայ ցրուած մարդու ուկրուեաց բազմութիւն մըն ալ աւեմնելով իմացան թէ Բնշու Հիմա նցյու իշխանաթիւնը կարսնցաւցած է Արագիշեան իրենց հոն Հումնելէն հմեր ամիս յառաջ Գիտերապատ ցեղը հօս արշաւանքը մ'ընկըսվ անդիիւ անհամու մարդ ջարդուծ էր, որնց ասկրնելը զեւ Եղերբին վրայ ցանուած ցիւ ու ցան մնացուծ էին: Օգերէան եւ իր Օմա պարը փախանակ թշնամուշն զէմ ձակուտելա, վասութեամբ լերան մը վրայ փախան էին, թշնամ ցն թազ առարկ որ երկիրը կուղու տերու անտուպատ գարձնէն, այնովէն որ իրենց հոգատակները ստիպուած էին իրենց նոր ցեղապես մ'ընտրել: Հաս կրցան իմանալ նաեւ ուրիշ աեղ մը ահասած ցիցերու վրայ կանդառուած մորդու դու ճնշաներան մէկնութիւնը, զրոնք թշնամն իրդիւ ու կուտրածն Աթշատակազմ կանգնած էր:

Աս կդդշն բոլորիքին ըստ համերգութեան
դասաւ կդդշն ներսի կազմերն ող քոնի մի
փոքր արշաւանքներ քըն ։ Պահը համ ձմերակի
նարնչի, պարսկի, լիճնի եւ ուրիշ անկերու եւ^ա
ծառերու հոնու անկեց, զբոնք մասնաւոր նայ
մախմառաւ ժողված էր, և հիմա նցյներէն շա-
տերը աղեկ յաջողած ու բազմացած են :

ՀՅԱՂԻՄ Դիմա առաջազդագրծները չափոց երկու
լու մուգ սկսմ բերդը կարծնել, և Գուշին
Ենահովար նաև ի արիստը վերցուց է երկու նաև
աստիք, որոնք որ ոս զարդարի կզղին մնայա
մոռը ծածուկ նաև նաև փախած էին, բանոթեամբ
նորէն նաև բերուեցան: Վեր հակառակ աեղացի
ազնու ականներէն դուրիս մնուած մեկը զուզէն
հրաման խորպից որ իր տառափեր տարուած
տղան հետ իրենց ճամբորդութեանն ընկերանայ
նրբոր նաև նա առաջասաները բացուեցան, դրեմի
կղուցին բոլոր բնակիչները զիրենք վերօնն անդա
տեսնելու համար ծավակերը խանած էին, որուն
բարձրաձայն աղաղակներով իրենց վերջին բարեւոր
տունն: Դուրիսն կզղին հետացած ժամանակին
չկցու արցունիքը բանել, բայց եռպէն իր արքա
մոռթեամբ քաջարութեամբ յաղթելով, նաև ա
պեաբն կենացը տեղն ելաւ և իրենց եռեւն
եկող քամի մը ծառակութերու հիծակ երեսով
նշաններ բառ:

ՊՐՈՎԻՆԿԻՑ ԵԱՆՑ ՊԵՏՐՈՒԹԻՒՆ
Ա. ՓՀԻ ԹՐԱՄԱԳԱՅԻԹԻՒՆ

փախուղղ պաղպաններուն թեւելրուն ձայնով կը ընդ-
հասեր : Հրացանին տրծողանդք Լուսագ ընթաց
շաղբեն քանի մանդամ կրկնուցան . տուեծներն
հեռուեն իրենց սոսկաի մնաչեմով Նշյն ձայնին
պատասխան տուին : Կնդանուելը պարապ տեղ
տրծակուած էին . երկու երկայնաբազուկ անա-
սուններն ալ մասուն գետինը փառուցան : Գլերեն
երկուք շուտ մ'իրենց թշնամեաց զիակին քոյն
եկան, իրենց պատիճներավոր զանոնք բռնեցին և
զեզ ի ծուերան ճիւզերը նետեցին, որնց վայցէն
կապիկները լուս եւ անշարժ վայր կը նայէին :
Են ատեն վայնասուն մը սկսաւ եւ ճիւզերուն
վայցէն սրուաշաբժ ողբ մը հնաց : Իսոյ Զարդիսը
ատով իր ազատիչ գործառն թեննէն չըացրեցաւ .
Հրացանը նորէն լցուց եւ մորդաց էմ անուննե-
րէն երկու համաւ ալ շնչառապա՛ արեամբ ներկուած
մերէն վայր ձգեց : Դարձեալ վայնասուն մը հրն-
չեց . սակայն կապիկներն ալ չուվեցին հրացանին
երրորդ անգամ ընկուելուն սպասել, ոյլ երես-
նին գարձուցին ու կծիկը դրին : Տօլոր ճիւզերն
ահազին ձայնով մը շուտացցին եւ այնպէս սու-
տիկ կը երերացին որ կարծեն թէ ահազին մըրիկ
մ'ելած զանոնք կը ցնցէր : Այ եւ ոչ մէկ կապիկ
նոյն կողմերը կը տեսնուէր, մրայն փախուղղերուն
ձայնը շնչուեն կը լսուէր :

Հարրիսըն իր ըստած յաղթութեան վրայ զուար-
հացած մէծ դիւցազնի մը պէս կը սպասէր որ իր
քաջութեամբն աղասած փղի ընկիրութիւնը գոյ
իրն իր մէծարանին ու շնօրհակալութիւնը մա-
տուցածէ : Քայլ անձնոր մարդկացին ապահն վաստ-
ափութեան վրայ ուժնեւին գոտարիար չունենա-
լով, իրենց շնօրհակալութիւնն անով միայն ու-
ղեցին յայտնել որ ծառերուն վրոյեն հայր պր-
տաղիւրուն ամենէն ընաբիւնը ըր փրացին եւ ի-
րենց աղասածն առջեւ զբին Պատճենիր անաս-
նաց աս միջբխս ունեցած ուրախութիւնը շատ
զարմանափէ էր բոլոր ընկերութիւնը ցնծութեամբ
արրեցած կ'երեւար. մարք իրենց ձագերը կը
շցէին. ձագերը զանազան խովերով կը զուար-
հանացին եւ ծաղիկներ ժողվելով իրենց նաևացըր
կը քերեին. ուանիր մասաւոր ընին մէջ կը մանեին
եւ պատճենահրափ զուրն առած դեպ ի վեր կը
սրբէին: Առ հասարակ ամենը կ'օրհնէին ան մարզն
որն որ իրենց երջանկութիւնն ու խաղաղութիւնը
նորէն պարզեց: Ըստ ոնիկայ ամենեւին առ
բաներով գոհ չէր ըլլար: Կը փղոց ուկառվեան
մէջ ունեցած բազձր աստիճանը չէր կինուր իր
սիրար հանգարաւեցընել, եւ քանի որ կը մասձէր
թէ անխօս անասնաց քով իրրեւ դերի կը կենաց,
մէծ սիրութիւն մը սիրու կը որոտէր: Ահայն
առ անշանց վիճակէն աղասելու հնարք մը չըր-
նարգ գանել, յարմար առմէի կը որոտէր. իր
պահապաններուն՝ որմէք միշտ իր վրայ մատադիր
կը լուցին այնպէս կը յայցընէր որ փախչելու խոր-
հուրդը բարըրովին մաքէն հնասած է: Յորիկը
փղորդներան հետ խորզանվ կը զուարճանար,
անձն կը ակալը հնեած կը որոշակէր, եւ երբեմն
հնասաւոր ընին վիճա չընի մէջ կը լուսոյուեր, իսկ
զիշիները ժայռի մը խոռոչին մէջ ուր չը ուն-
իւնարաք անկօղին մը շնանած էր, կը քնանար: Կը
զորսթիւնն երթարով նուալիւր սկսաւ, վան
զի կերած շնանկան կերակուրը միայն իր կեանքը
կրնար որհապանել, ըստ չէր կինուր իրմն զըրու-
թիւն ունաց:

Այս կերպով ուժը որ փակրու ընտանիքն ու բախումի եանց մամաւիդը ըլլազէն եանը, իր խորհուրդն ի գործ գնելու ժամանակն հաօաւ : Հարրիսին Հնդկաց պէս ծառէ ծառ անցնելու եւ այն պէս առանց զիմննը կոփելու որի վրաց ճամփորդութիւն բնելու : Ճարտարագիւնն ունէր : Իր բարեկամ պահանորդները թեղեւա եւ միշտ իր վրայ կը հսկեմն, բայց թող կու տային որ ծառերան մըայ ելէ աւ հայի պառակ վրցնէ . ուստի և մէծ հոգ մը ըլլին, երբ որ իրենց զիմնն որ մը հըսկացնեւ ծառի մը վաս աներեւոյթ եղաւ և առ փրափանն առելի ուշոցաւ : Աիրար բարախելով

սկսաւ Հարրիսոնի իր վասնեգալից Շամբարդ աւթիւնը, կը վախնար որ փղերն իր եաւէն կը հանին, իսու՞ հապիկաց ձեռքը կ'իջնոյ, եւ կոմ ասի ձներու միջանելուն կը մասնուի, որնց աշագին մնացի, նու հետո էն կը լուսեր: Ակը ջաղպես առանց վատակի ան ձորդ հասաւ, ուր որ առաջին անդամ՝ վիճերուն պատօնած էր: Ըստ մ'իր այս նուած ձեռուուներն ու սառըները մօտաւոր վատիկ մը մէջ լուսաց, ու հազիկներն զորոնք իր ծառագնաց հոգիրդաւթեան տանը հանած ու չուանով մը մէջքը կապած էր, հադնելով, որ չափ որ կը նար շուտով դեպ ի ծովիւնքը աճապարեց: Հառուան գեմ Ակասիի ծովը հոսաւիր ու զեկըները զինքն անտառն մէջ մուտք համարել թուշ առած դայտած էին: Այն օրն ան կողմը նաև մը հօսաւ որն որ Առարադ պիտուր երթար: Նաւազեար զինքը սիրով նաւուն մէջ լուսունեցաւ, եւ Հարրիսոն ալէի կերպակուր մ'առատը լուրջ զօրուալէն Էազն, իրեն պատահածները կարգաւ պատմեց: Անեն այ շատ յօժարութեամբ ու զարմաներով մտիկ ըօին, բայց թէ արդեօք ամէն պատմածներուն հաւատացին, անոր վայ պատմեթիւնը կը լուէ:

այսպէս երկու կողմն ալ աւելցուցին մնանք որ
անտառէրը վերջին անգամ 2200 ֆրանդ տուաւ-
Ան ատեն բւաթին մը սիրեց, եւ պատէերն իր
աւրը փախեց: Առոր վայ անտառէրը պատէիրա-
հանին քովն եկաւ եւ հարցաց թէ իր նոր սառ-
ցած պատէերին իրական արժէքն ինչ է: “Եթէ,
բայ արօւեստառըը, Յ^ա ֆրանքի կրտոզ ըլլոք
ծախել, մեծ բան է, բայց ես այդուափ չկի տար:
Այստակ կընէք պատասխանեց միւսը:” “Ոչ եր-
րեք:” Արքմին ինչպէս գալք Հիմոց 2000 ֆրանդ
տակը: Առուգիւ, բայ պատէերայ հանը 2000
ֆրանդ տուի, բայց դաս մը տայլու համար պյափիսի
մարդու մ'որ տարին 25,000 ֆրանդ մնաւք ունի
եւ 200 ֆրանդի համար խեղճ կին մը կը մեր-
կոյլնէ: Ես ձեր բան չհասկրնալուն վոյ վասա-
հացած աս գործքին ձեռք զարկի եւ ժաջողեցաւ:
Հիմա բանը փոխուեցաւ, գոյք պարտաւոր էք
եւ կինը պարատաւոր, կը յուսամ որ ասկէ ետքն
առուրդն յաստղ չէք տանիքը: Աս բայ եւ ան-
կէ հեռացաւ: ո Հիմոց Փարիզի մնաւքոր պատ-
էերաց հանդիսաբանին համար “Աշխատ կեզչ ա-
ծուրդն, անուանէ պատէեր մը կը նկարէ:

Digitized by srujanika@gmail.com

Ուստերու Աբովի բանակին ըրած մեծ զինուռացական կրթութեան ժամանակից, Պասպ ելմն սպառապէտը՝ Նոյն բանակին հրամանաւուագը, տեսարու երիշու վիճակը որ օրուան տարբեթենեն Նեղուածածուուարու թփերու չքին տակ հանդարտ կը քնանան: Կայծակի պէս անոնց բոլց կը հանի եւ, խիստ խոսքերով, իրենց ըրած անկարգութիւնը կը յանդիմանէ. “Ի՞նչպէս կընաք, իլուս, դուք հոսուի զի հանդարտ քնանուզ, երբ որ անզին ձեր զինուորակիցները սպասիկ կրակով պատերազմ” մը կը ձեւացընեն, և “Տէր սպարապէտ, պատօսիսնենց շուտ մը զինուուրներէն մէկը, մենք ու Հոռ ուստաբազմն մեւենինը կը ձեւանանիրու: Ես յանհարծական պատասխանէն սպարապէտին բարեկութիւնը հիծալի զարձաւ, եւ ձին գարճուց պատրազմուց քանի եկաւ:

〔三〕 〔四〕

Սնցած ամիս Գորբով մէջ աղքատ կին մ'կր
բնակած տան վարձըը գլուխորով վճարել, տանո-
տէրն անոր կարասիզն աճրդի հանել տուաւ, ո-
ւոնց մէջ մասն ները գնեց: Շախուած կարասի-
ներուն մէջ նկարուած պատկեր մ'ալ կար, Խեղզ
արա Էտուով նկար մը: Աջրդին դյխաւորը պատ-
կերը ձեռքն առած սկսաւ՝ մ'կ փրանդ, պատալ
նցն ժամանակը Պարբովի հրեւելիք պատկերաչան
ներէն մ'կն ըստ պատահման անկէ կ'անցներ. ա-
սիկոյ անդրդին պատճառ իմանալով՝ պատկերն
իրեն բերել առաջ, աղէկ մը քննեց եւ բարձր
ձայնով մը 100 Փրանդ պատոց: Տոնաերն որ
պատկերահանին ու ըլլայը կը ճանշնար, մոտենից
որ եթէ սնիկոց 100 Փրանդ կը տայ, սուսկիս
որսակերը կը կինեն և աւելի պիտօք արքէ, ուստի ինը

այլ շինուածք պատճեն է: ՀՀ բարեհաջարդության պատճենը պահպանվում է Արևի ազգային պատմական թանգարանում:

ଶାନ୍ତିରୁଦ୍ଧିତା

Կաւողի շահ Խութանի պետ :

Ապաստենիայի մէջ անասուաց պահապահն մը մասէրս մինչեւ Հիմոյ գաղտնի պահած գեղ մը հրատարակեց, որով կատաղի շնոն խածուածքն որն որ անդարձնանելի կը համարուեր, դիւրաւ կը բժշկէ: — Ըստ խածուած տեղն անթիվապէս տաք քայլախավ կամ զաղշ զովով պէտք է ապէկ լուազ եւ լութով մը շորջընել, անկէ եռքը լիրքին մէջ քանի մը կամիլ հանքային աղաթիմետո: (Acido mitratiquinæ) պէտք է կամիլցընել: Աս թթուու շան շորջիկին ինցոնը կը լուծէ և տուփաս կընէ: Դիւր գանուց ու կերպով շատ մասրդիկ եւ անասուններ ցիրցկած է:

ՎԵՆԱԶԱՐԻ ԴՐԱՄԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ԸՆԹԱՑՔ

1857 ՄԱՅԻՍԻ 23 (14)		24 (15)		26 (16)		27 (15)		28 (16)		29 (17)	
Եւաղթուաց 100 հազար ֆր.	ֆր.	արժ պարբ.	պարբ.	87	87	87	87	87	87	87	պարբ.
Եւաղթուաց 100 ընթացքի վեր.	ս.	ս.	103	105	105	105	105	105	105	ս.	ս.
Վայրէ 200 դրամներ վեր.	ս.	ս.	—	—	—	—	—	—	—	ս.	ս.
Լուսակ 1 քառակ ոտքը թիւ	ս.	ս.	10,12	10,12	10,12½	10,12½	10,12½	10,12½	10,12½	3	ս.
Համարուր 100 մարզ պահպ.	ս.	ս.	77%	77%	77	77	77	77	77	2	ս.
Մարտին 300 ֆրանգ	ս.	ս.	121½	121½	121½	121½	121½	121½	121½	2	ս.
Միջնա 300 առաջարժան վեր.	ս.	ս.	103	107	103	103	104	104	104	2	ս.
Վայրէ 300 ֆրանգ	ս.	ս.	121½	121½	121½	121½	121½	121½	121½	2	ս.
Ֆրանգ ու Մայն 120 ֆր.	ֆր.	պարբ.	104½	104½	103½	104½	104½	104½	104½	3	ս.
Կազմակ և աշխարհական վեր.	վեր.	վեր.	—	—	—	—	—	—	465	31	ս.
Պարբ.	ս.	ս.	267	265	265	265	265	265	265	31	ս.
Ա Առաջն վերաբ.	ս.	ս.	—	7½	7½	7½	7½	7½	7½	7½	ս.
(Հայու) Ա Արձակի	ս.	ս.	—	6½	6½	5½	5½	5½	5½	5½	ս.